

Bava Metzia (112a)

They inquired of Rav Sheishess: קבלנות — If an employer delays payment for **contractual work**, עובר עליו משום בל תלין — **does he transgress the prohibition not to hold wages overnight**, או אין עובר משום בל תלין — **or does he not transgress that prohibition not to hold wages overnight?**

The cause of the doubt is explained:

אין אומן קונה בשבח כלי — **Does a craftsman acquire the improvement to the utensil** that comes about from his work? והלואה היא — **Then, [the money] owed to the worker is similar to a loan** and is not subject to the prohibition against delaying payment of wages. או אין אומן קונה ושכירות — **Or does a craftsman not acquire that improvement to the utensil?** היא — **Then, [the money] owed to the worker is a wage** and is subject to the prohibition against delaying payment.

The Gemara attempts to prove that the ruling of Rav Sheishess is correct:

הנותן טליתו לאומן — **Let us support him** from the following Baraisa: גמרה והודיעו — **Regarding one who gives his cloak to a craftsman — if [the craftsman] finished it and informed [the owner] of that fact, but did not return the cloak, אפילו מכאן [the owner] does not transgress the prohibition not to hold wages overnight.** ונתנה לו בחצי היום — **However, if [the craftsman] gave it to him in the middle of the day, מששקעה עליו חמה — when the sun sets on him [the owner] transgresses the prohibition not to hold wages overnight.**

Bava Metzia (110b)

תנו רבנן — **The Rabbis taught in a Baraisa:** האומר לחבירו — **If one says to his fellow, שניהן אין עוברין משום בל תלין — neither of them violates the prohibition not to hold the wages overnight.** זה לפי שלא שכרו — **This one [the employer] does not violate it because he did not hire them; וזה לפי שאין פעולתו אצלו — and this one [the agent] is not liable because the wages are not being held by him.**

The Gemara analyzes the Baraisa:

היכי דמי — **What is the case?** אי דאמר להו שכרכם עלי — **If [the agent] said to [the workers], “Your wages are incumbent upon me,” שכרו עליו הוא... [the worker's] wages are indeed incumbent upon [the agent]... לא צריכא דאמר להו — [The Baraisa] is needed only in a case where [the agent] said to [the workers], שכרכם על בעל הבית — “Your wages are incumbent upon the householder.”**

Bava Metzia (111b)

אמר רב אסי — **Rav Assi stated:** אפילו לא שכרו אלא לבצור לו אשכול אחד של ענבים — **Even if someone hired [the worker] to harvest only one cluster of grapes, עובר משום בל תלין — he transgresses the prohibition not to hold wages overnight if he delays payment.**

כשהטלית ביד האומן

חשן משפט (שלט, ו) - נתן טליתו לאומן לתקנה בקבלנות וגמרה, כל זמן שהטלית ביד האומן אינו עובר. נתנו לו אפילו בחצי היום כיון ששקעה עליו חמה עובר משום בל תלין, שקבלנות כשכירות לפורעו בזמנו.

סמ"ע - כל זמן שהטלית ביד האומן כו' דאז אין פעולת שכיר מוטל על בעל הבית לעבור עליו שהרי תופס משלו כנגדו.

שלחן ערוך הרב (יא, יג) - ומוזה יש ללמוד שאם נותן משכון לפועל אינו עובר כלום אף אם יש לו מעות וצריך להם.

דברי משפט (שלט, ו) - עיין עיר שושן [הלבוש] דכתב הטעם דאינו עובר כיון דאין אומן נתנו לו מוחל לו על תשלום שכירות כל זמן דהוא בידו משמע דאם פירש ואמר טול את שלך ואין אני מוחל לך על תשלום שכירות אף על פי דלא נטל בעל הבית את הטלית אפילו הכי עובר על בל תלין. ועיין סמ"ע... וצ"ע. [ועי' פתחי תשובה שלט, ב.]

ערוך השלחן (שלט, ח) - אם האומן רצונו להחזיר לו החפץ ולקבל שכרו והוא אינו רוצה לקבלו ויש לו מעות נראה דעובר.

אם האומן עושה הכל משלו

שו"ת מהר"א ששון (סי' קיט) - סופר זה מה איסור יש בו שהרי הוא אינו שכיר יום כמו שהוא פשוט וגם קבלן נמי נראה דלא הוי, שהרי הקבלן הוא שמקבל הדבר או הכלי מיד בעל הבית והוא מתקנו באופן שהוא אין לו בעצמות הכלי שייכות בו ולכן נקרא קבלן. אבל בנדון דנן שהנייר והכתיבה היא של הסופר עצמו דילמא לא מיקרי קבלן רק מוכר ודמי למוכר חפץ לחברו ולא פרעו דהויא הלואה ואינו עובר משום דיני שכירות וקבלנות. קצות (שלט, ג) - ואף על גב דאיפסקא הלכתא דאין אומן קונה בשבח כלי, מכל מקום היינו באומן שאין לו כלום בכלי אבל באומן שהכלי עצמו הוא שלו נראה דודאי נאמר דדמי למכר. [וכן עי' ערוך השלחן שלט, ז.] שו"ת תשורת ש"י (ח"ב, נו, הובא בפתחי חושן ט, סק"ח) - מסתפק בקבלן שקיבל עליו לבנות משלו על קרקע של חבירו אם יש בזה דין שכירות או מכר.

פחתי חושן (ט, סק"ח) - נראה שמה שמקובל כיום בקבלן או משרד לעבודות המקבל לבנות או למלאכה אחרת ואין הוא עוסק במלאכה אלא שוכר פועלים אחרים על חשבונו, אין לו דין פועל לענן זה, וגם על הפועלים אין לו חיוב תשלומין אלא דינו כעין מכר ואינו עובר.

אם רק האומן נהנה מן המלאכה (וזה נוגע גם לשכיר יום)

שו"ת שואל ומשיב (מהדו"ב ח"ג סימן מב) - התורה הקפידה על גוף הפעולה שפעל עמו שזה עשה לו פעולה ומגיע לו שכר על הפעולה והרי הוא מלין פעולתו שפעל עמו. שכל זמן שאינו נותן לו שכרו הרי עושק לו הפעולה שפעל עמו. ולפי זה אם גוף הפעולה הוא של החייט שעשה לעצמו רק שעושק שכרו על זה לא הקפידה התורה. [וע"ש בענין שכר מצוה בהאי עלמא ליכא.]

תוס' (בבא מציעא קיא:)- אי נמי איצטריך לאשמועינן דאפילו שכרו לבצור אשכול אחד ואכלו אפילו הכי עובר עליו.

שורת הדין (ח"ה עמ' תכד) - בששכר פועלים על ידי שליח ואמר להם השליח שכרכם עלי עובר השליח אם לא שולם להם השכר בזמן, אף על פי שהוא לא נהנה מן העבודה והיא אינה בידו כלל. ומה לי כשאחר נהנה ממנה, ומה לי כשהפועל נהנה. בכל מקרה מי ששכר אותו והתחייב לשלם עליו מוטל לשלם בזמן.

Case of hiring seamstress to make suit for herself:

- A. Bal talin by a kablan is when he returns the item.
 - 1. According to Sma because it's a mashkon.
 - 2. According to Levush because he didn't ask for it.
 - 3. Therefore, if the cleaners/mechanic calls up and tells you pick up your stuff and pay it's dependant on the dispute.
- B. Bal talin by a kablan depends on whose stuff it is.
 - 1. Case of a sofer getting paid
 - 2. Contractor working in house
 - 3. Therefore, if tailor makes a suit, it's a sale; cleaners are your clothes and it's work; hot water heater is half and half???
- C. If he does the work for himself.
 - 1. According to Shoel U'Meishiv there is no bal talin.
 - 2. Problem with *Tosafos*.
 - 3. Hiring through an agent
 - 4. roto roter (if you pay plumber, he didn't do the work; if you pay roto roter, he was hired by the plumber)